

90 lat Parafii Św. Michała Archanioła w Warszawie 1917 - 2007

Historia Parafii Św. Michała Archanioła w Warszawie

Opracował Andrzej J. Szymański

Spis treści

- Mokotów w XIX w.
- Ks. Jakub Falkowski – animator budowy kościoła w Mokotowie
- Fundatorzy mokotowskiego kościoła
- Kościół Narodzenia NMP w Mokotowie
- Powstanie parafii św. Michała Archanioła
- Przebudowy i modernizacje kościoła
- Po II wojnie światowej
- Budowa nowego kościoła 1950 – 1966 (2)
- Intronizacja obrazu M. B. Częstochowskiej
- Konsekracja kościoła
- Elementy wystroju
- Kard. S. Wyszyński w naszej parafii
- Bardzo dawne wizyty biskupie
- Wizyty biskupie – kard. J. Glemp
- Wizyty biskupie c.d.
- Nawiedzenia w parafii (2)
- Boże Ciało w parafii (2)
- Prymicje
- Jubileusze kapłańskie i zakonne (2)
- Uroczystości kombatanckie
- Muzyka
- W ostatnich latach (2)
- Ostatnie pożegnania
- Varia (2)
- Bł. ks. Edward Detkens – męczennik z Mokotowa
- Wydarzenia na terenie parafii
- Powstanie warszawskie na terenie parafii
- Kardynał August Hlond
- Kościół dawniej i dziś
- Parafia dawniej i dziś
- Nasi kapłani (2)
- Wspólnoty i grupy (2)
- Sesja i wystawy jubileuszowe
- Główna uroczystość jubileuszowa
- Mokotowskie kapliczki, figury....

Mokotów w XIX w. - podwarszawska wieś

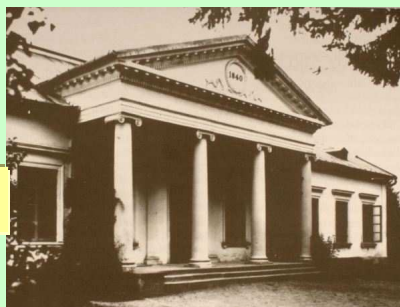

Królikarnia. Pałac z 1786 r. W 1816 r. nabył go książę Michał Radziwiłł, właściciel Nieborowa i innych posiadłości. W 1849 r. przeszedł w ręce rodziny Pusłowskich.

Pałacyk z 1775 r. wystawiony dla księżnej Izabeli Lubomirskiej. W 1845 r., wraz z parkiem, zakupił go Franciszek Szuster.

Dwór Pusłowskich z 1840 r.

Glorietta flamandzka zwana też Domkiem mauretańskim, przy Drodze Nowoaleksandryjskiej (ob. ul. Puławska).

Kaplica w Królikarni, z 1865 r. Zniszczona w 1944 r., nie została odbudowana.

Sąsiadujący z kościołem budynek z 1862 r. mieszczący Instytut Moralnie Zaniedbanych Dzieci. Fundatorem budynku był Ksawery Pusłowski.

Ks. Jakub Falkowski – animator budowy kościoła w Mokotowie

**Ks. Jakub Falkowski
(1774 – 1848)**

Ks. Jakub Falkowski, pijar, był w latach 1820-1837 proboszczem parafii Św. Aleksandra w Warszawie. Był znawcą metodyki nauczania głuchych i twórcą Instytutu Głuchoniemych (1817), funkcjonującego do dzisiaj pod nazwą: Instytut Głuchoniemych i Ociemniałych.

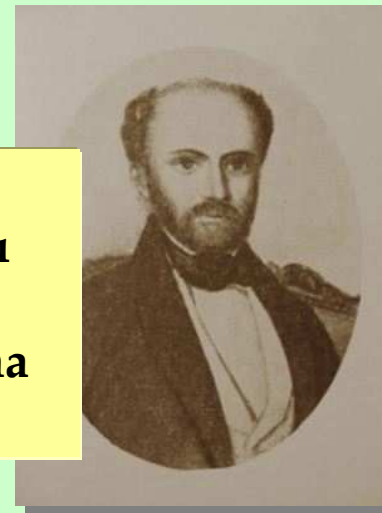
**Kościół św. Aleksandra na pl. Trzech Krzyży w Warszawie
– parafialny dla wsi Mokotów (widok z poł. XIX w.)
Parafia Św. Aleksandra powstała w 1820 r.**

Fundatorzy mokotowskiego kościoła

Książę Michał Radziwiłł (1744 – 1831) - ofiarodawca gruntu. Właściciel Królikarni i dóbr mokotowskich. Jeden z największych magnatów Rzeczypospolitej, m.in. właściciel Nieborowa. Uczestnik Konfederacji Targowickiej.

Hr. Ksawery Pusłowski (1806 – 1874) – następny właściciel Królikarni i dóbr mokotowskich. Przewodniczący komitetu budowy kościoła. Wraz z małżonką Julią sfinansowali w znacznej części koszty budowy oraz utworzyli fundusz na utrzymanie kapelana.

Inni fundatorzy:
Właściciel mokotowskiej cegielni Mikulski,
Franciszek i Antoni Szustrowie zamieszkujący niedaleki pałacyk,
Wojciech Gerson – przyszły sławny malarz,
mieszkańcy Mokotowa.

Kościół Narodzenia NMP w Mokotowie

8 września 1853 r.
Poświęcenie i wmurowanie
kamienia węgielnego.

8 września 1856 r.
Abp Antoni Fijałkowski dokonał
konsekracji kościoła p.w. Narodzenia NMP.

Kościół miał ołtarz główny i dwa boczne:
św. Michała i św. Antoniego.
Na frontonie widniał napis:
„BOGU Z JEGO DARÓW 1856 R.”

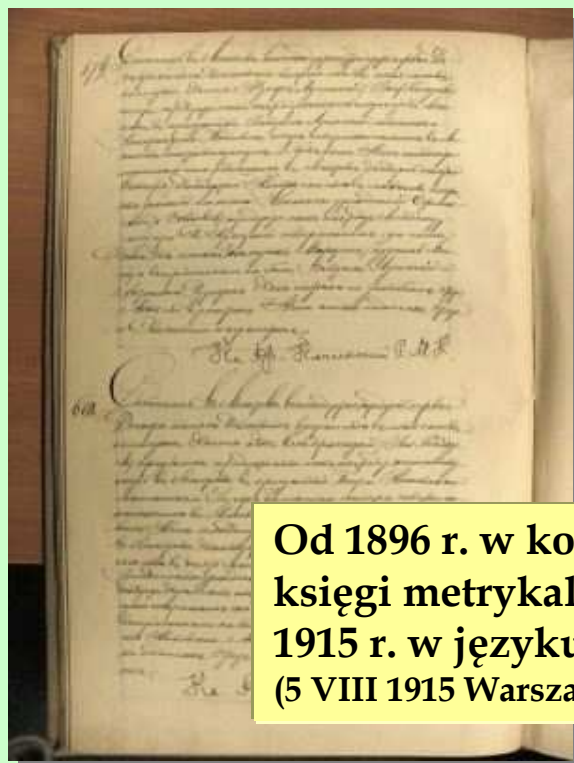
„Mokotów, starożytna wieś, dziś podzielona na liczne kolonie, z kościołem pod wezwaniem Narodzenia N. Maryi Panny, wystawionym w r. 1856 przez p. Xawerego Pusłowskiego i ze składek, podług planu Ignacego-Leopolda Essmanowskiego. W niewielkiej, lecz pięknej tej świątyni znajduje się ołtarz po stronie epistoły, ponad którym miejsce obrazu zastępuje pyszne różnokolorowe okno, całe zajęte wizerunkiem Najświętszej Panny z Dzieciątkiem Jezus na ręku, w szkłe wypalanem, wykonane w Paryżu. ”

(„Przewodnik po Warszawie”, 1857 r.)

Powstanie parafii Św. Michała Archanioła

Kwiecień 1916 r. - przyłączenie Mokotowa do Warszawy

20 listopada 1917 r.
Dekretem metropolity warszawskiego
abpa Aleksandra Kakowskiego została erygowana
parafia Św. Michała Archanioła.

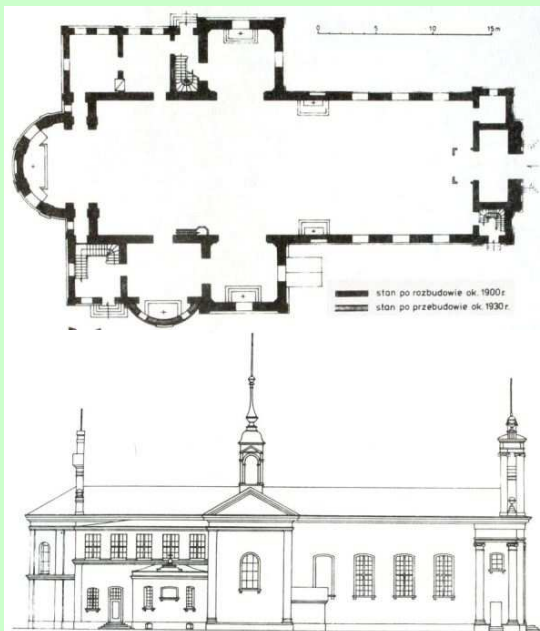

Od 1896 r. w kościele prowadzono
księgi metrykalne - do 6 sierpnia
1915 r. w języku rosyjskim.
(5 VIII 1915 Warszawę zajęły wojska niemieckie)

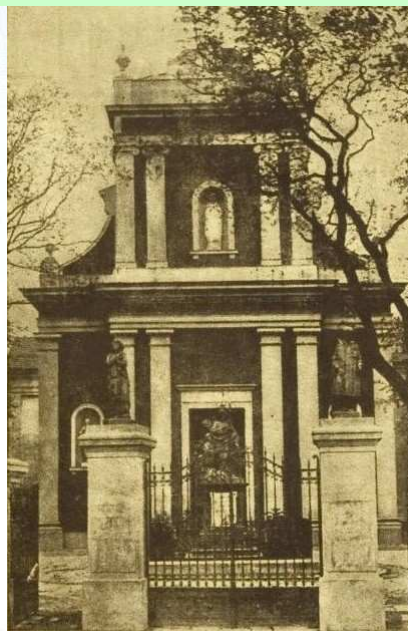
Parafię wydzielono z parafii św. Aleksandra.
Objęła ona rozległy obszar Mokotowa.
Ogromna część terytorium parafii nie miała
wówczas zwartej zabudowy.

Przebudowy i modernizacje kościoła

Plany i widok kościoła w latach 30-tych XX w.

Lata 90-te XIX w.
Rozbudowa kościoła. Powstają dwie kaplice w transepcie i kaplica MB Częstochowskiej przy prezbiterium. Nowy wystrój frontonu (figury NMP i św. Piotra i Pawła)

17 września 1911 r.
Po przebudowie kościół konsekrował bp K. Ruszkiewicz.

1924 r.
Wystawienie dzwonnicy z trzema dzwonami i elektrycznym zegarem.

Lata 20-te i 30-te XX w.
Wystawienie ołtarza z brązu złoconego.
Modernizacja i restauracja kościoła.

Po II wojnie światowej

1945

Podczas powstania warszawskiego Niemcy zbombardowali kościół. Ocalał fronton, dzwonnica i część kaplicy.

Ocalało także tabernakulum z przedwojennego wielkiego ołtarza (fot. współczesna).

1950

W związku ze zniszczeniem kościoła parafialnego, jego funkcję pełniła przez pewien czas kaplica sióstr franciszkanek MM przy ulicy Raławickiej (fot. współczesna).

Po wojnie do ocalałego frontonu dobudowano prowizoryczny budynek kościelny, poświęcony 2 XII 1945 r., który służył do 1959 r. (widok od tyłu).

Budowa nowego kościoła 1950 - 1966

Przewodniczącym Komitetu Budowy Kościoła i współfundatorem był B. Piasecki – twórca Stowarzyszenia PAX, wiceprzewodniczącymi: pisarz J. Zawieyski i ks. W. Martusiewicz.

Sierpień 1950 r.
Rozpoczęcie prac.

8 grudnia 1951 r.
Ks. Prymas abp S. Wyszyński
poświęcił kamień węgielny.

Kamień węgielny
(fot. współczesna).

Budowa nowego kościoła

Ks. proboszcz S. Piotrowski
na budowie kościoła

Ks. Prymas Stefan Wyszyński wiele razy wizytował budowę, o czym świadczą zapisy w jego biuletynie np.:

„25 VII 1953 r., sobota
Wieczorem oglądam budowę kościoła św. Michała na Mokotowie. Ks. prałat Piotrowski doszedł do wysokości kościoła górnego. Ale dotąd nie otrzymał zezwolenia na budowę według zatwierdzonych planów.”

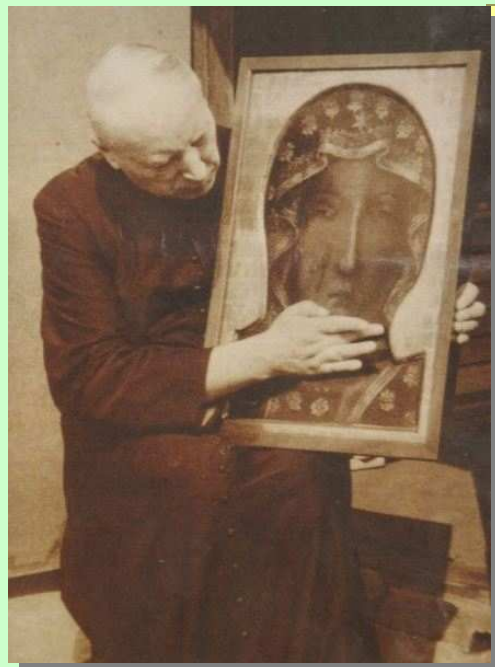
21 listopada 1959 r.

Ks. Prymas kard. S. Wyszyński poświęcił wschodnią część nowego kościoła.

Z ramienia ks. proboszcza S. Piotrowskiego budowę prowadził ks. Wincenty Martusiewicz.

Intronizacja Obrazu MB Częstochowskiej

Ks. Prymas S. Wyszyński podarował ks. proboszczowi S. Piotrowskiemu wierną kopię Oblicza Maryi z Cudownego Obrazu Jasnogórskiego, namalowaną przez prof. L. Torwirta i poświęconą na Jasnej Górze.

28 września 1962 r. ks. Prymas dokonał intronizacji Obrazu do kaplicy Matki Bożej.

„W przeddzień uroczystości św. Michała Archaniola, patrona tej parafii, wprowadzamy do kaplicy oblicze Pani Jasnogórskiej, Jej powierzając szczególną troskę i opiekę nad południową dzielnicą naszej Stolicy. (...)

Gdy wprowadzimy ją za chwilę do kaplicy, złączymy to z nadzieją, że tu na południowym krańcu Stolicy Pani Jasnogórska odbierać będzie cześć i że istotnie będzie tu *ad defensionem populi polonici* – dla obrony Narodu polskiego, tak jak na Jasnej Górze. Serdecznym łańcuchem otacza całą Stolicę....”

(Z mowy ks. kard. S. Wyszyńskiego)

Konsekracja kościoła

16 listopada 1966 r.
Ks. Prymas kard. S. Wyszyński
konsekrował nowy kościół pod
wezw. Św. Michała Archanioła.

W ołtarzu umieszczono relikwie
św. Stanisława BM oraz św. Agnieszki,
a następnie ks. Prymas namaścił ołtarz
i ściany w 12 miejscach oznaczonych
majolikowymi krzyżami.

Na frontonie, jak dawniej, zajaśniał napis
„BOGU Z JEGO DARÓW”.

Kościół zaprojektował arch. W. Pieńkowski

Elementy wystroju

Św. Józef -
połączenie
malarstwa
z mozaiką.

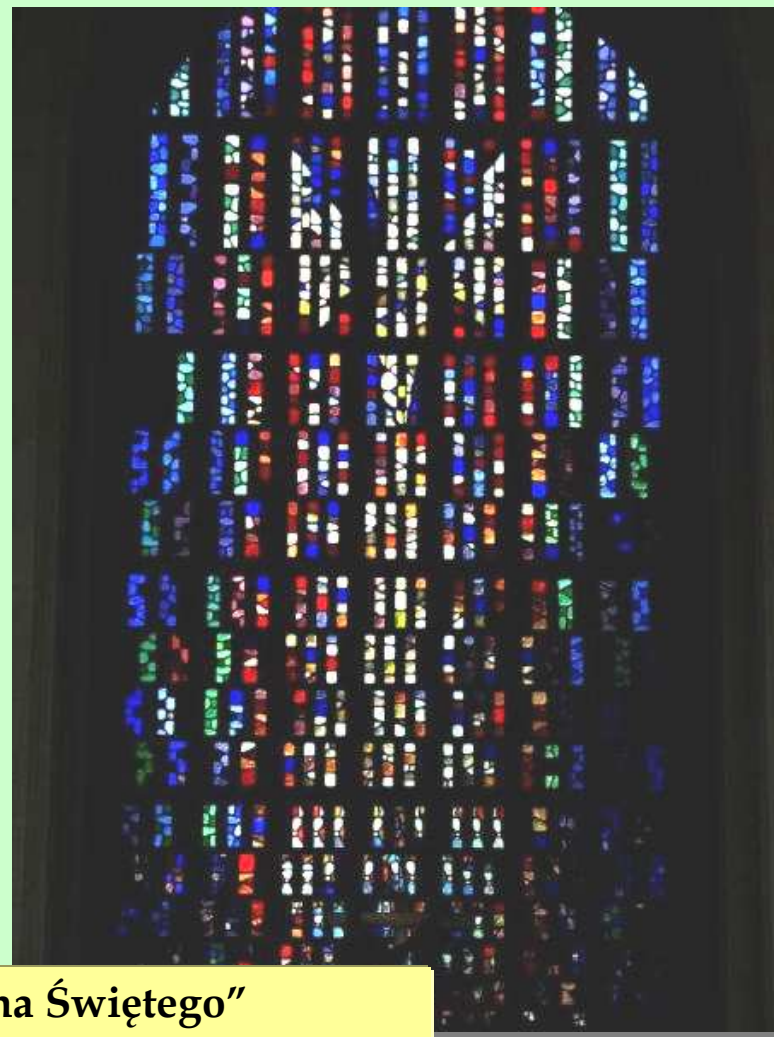

W II poł. lat 70-tych
M. Hiszpańska-Neumann
wykonała w kościele
kilka prac.

Droga Krzyżowa
w dolnym kościele.

Witraż „Zesłanie Ducha Świętego”
wykonany przez T. Wojciechowskiego -
wybitnego witrażystę - w II poł. lat 60-tych.

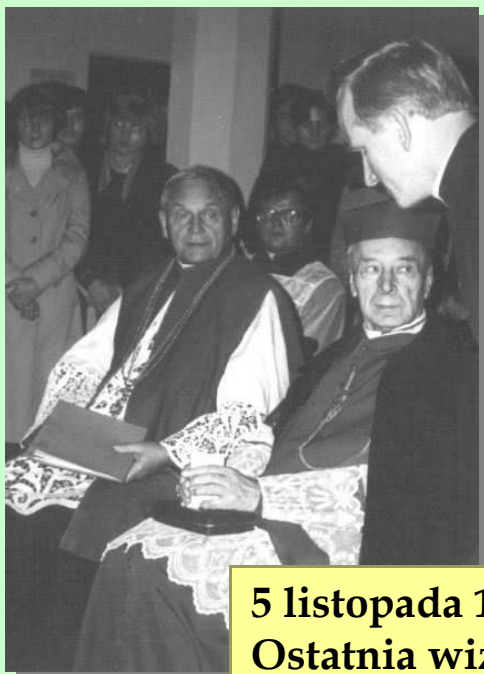
1964

Spotkanie z młodzieżą.

Na fot. ks. Prymas, ks. prob. S. Piotrowski oraz księża I. Jędryszek, J. Chowańczak, S. Księżopolski.

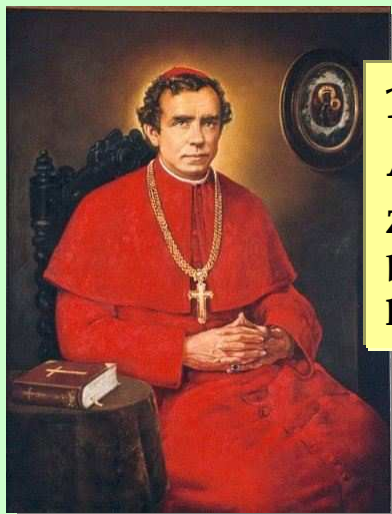
Kard. S. Wyszyński w naszej parafii

Ks. kard. S. Wyszyński często odwiedzał naszą parafię. Po konsekracji kościoła jeszcze kilka razy był u nas głosząc Słowo Pasterskie (1970, 72, 74, 75, 78). W 1975 r. spotkał się tu z kapłanami archidiecezji. W 1972 r. nawiedził także kaplicę sióstr Franciszkanek Misjonarek Maryi.

5 listopada 1978 r.
Ostatnia wizyta ks. Prymasa S. Wyszyńskiego.

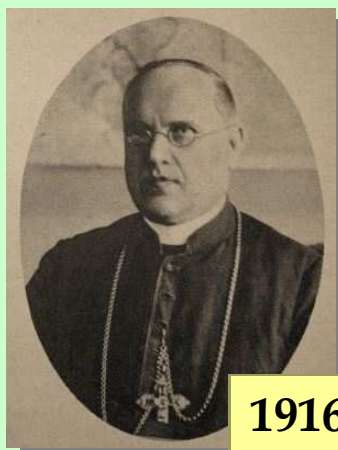
1862 r.
Abp Z. Szczęsny Feliński,
 zesłany do Rosji w 1863 r.,
 beatyfikowany przez Jana Pawła II,
 kanonizowany przez Benedykta XVI.

Wizyty biskupie - bardzo dawne

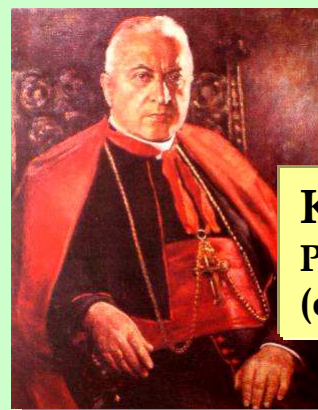

16 marca 1919 r.
Wizytator Apostolski
Ks. Achilles Ratti,
 późniejszy papież
 Pius XI (od 1922 r.)

1884, 1894 r.
Abp W. Chościak-Popiel

1916, 1928, 1933 r.
Abp, kard. A. Kakowski

Kard. A. Hlond
 Pomiędzy III 1946 a X 1947 r.
 (dokładna data nieustalona)

Wizyty biskupie - kard. J. Glemp

1982 - 2006 r.

Bardzo wiele razy odwiedzał naszą świątynię ks. Prymas kard. Józef Glemp - zwykle w Wielkim Poście lub w święta patronalne. Pierwszy raz był u nas 7 marca 1982 r. Ostatni raz jako arcybiskup warszawski udzielił Sakramentu Bierzmowania 13 czerwca 2006 r.

Wizyty biskupie c.d.

Odwiedzali parafię także biskupi pomocniczy warszawscy :
W. Majewski, Z. Choromański,
B. Dąbrowski, J. Modzelewski,
W. Miziołek, K. Romaniuk (fot. obok).

1986

A w ostatnich latach :
Bp Marian Duś (fot. obok),
Bp Piotr Jarecki (fot. u dołu),
Bp Tadeusz Pikus.

2001

30 XI 1991 r., z okazji 25-lecia
konsekracji świątyni, uroczystej
koncelebrze przewodniczył Nuncjusz
Apostolski abp J. Kowalczyk.

28 X 2007

26 VIII 1957 r. Matka Boża w kopii Cudownego Obrazu Jasnogórskiego, namalowanej przez prof. Torwirta i poświęconej przez papieża Piusa XII, wyruszyła z Jasnej Góry by nawiedzać wiernych wszystkich parafii w Polsce.

Nawiedzenia w parafii

**5-6 października 1957 r.
Pierwsze Nawiedzenie M.B. w parafii.**

**3-5 kwietnia 1981 r.
Drugie Nawiedzenie M.B. w parafii.**

**3 kwietnia 1981 r.
Powitanie Obrazu Nawiedzenia.
(na I planie bp B. Dąbrowski i ks. prob.
S. Piotrowski, w głębi ks. J. Chowańczak)**

Procesja z Obrazem do kościoła.

Nawiedzenia w parafii c.d.

3-5 kwietnia 1981 r.
Drugie Nawiedzenie M.B. (c.d.)

3 kwietnia 1981 r.
Msza św. polowa.

14 października 1999 r.
Nawiedzenie parafii przez Obraz
Miłosiernego Pana Jezusa.

4 kwietnia 1981 r.
Uroczysta Msza św.

4 października 1996 r.
Nawiedzenie fatimskie.

Boże Ciało w parafii

1925

Zaczerpnięto z książki T.Świątko
„Mokotów poprzez wieki”

Trasa procesji zmieniała się na przestrzeni lat. Dziś obejmuje ona centralną część terytorium parafii.

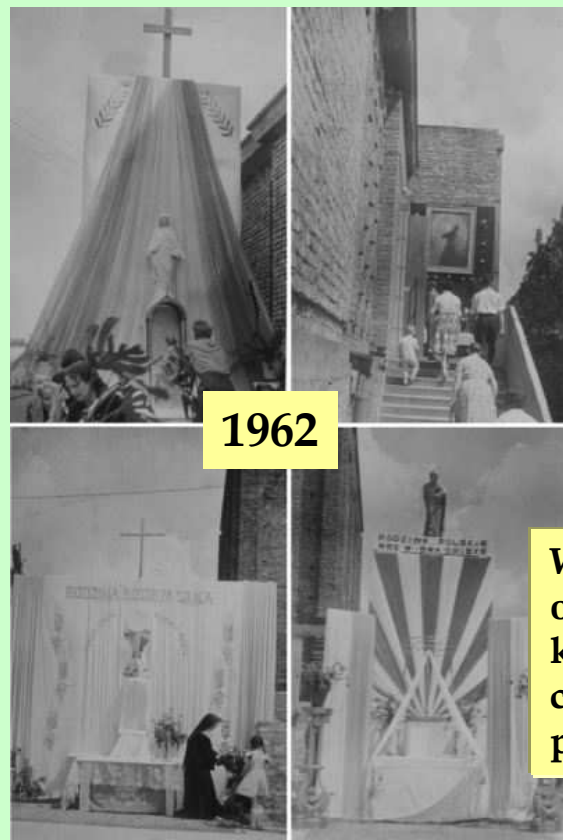
1950

1955

1962

W latach 1961-66 procesja odbywała się na terenie kościelnym. Na fot. obok cztery ołtarze ustawione przy kościele (1962 r.)

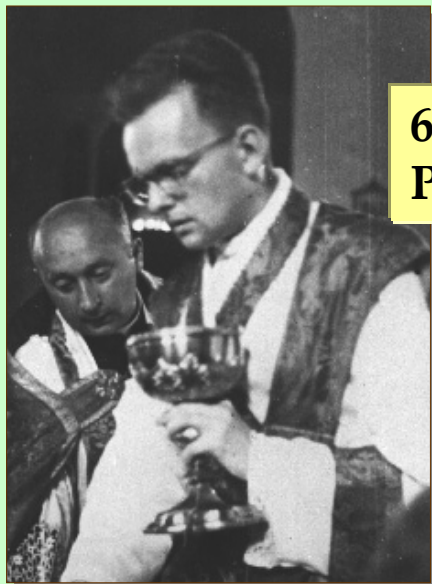
1960

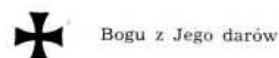
Boże Ciało c.d.

Prymicje

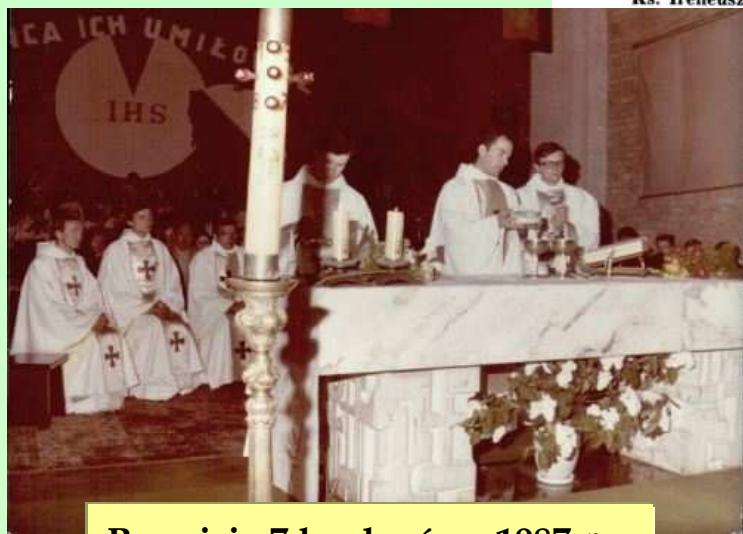

6 lipca 1958 r.
Prymicja ks. J. Chowańczaka

Z BŁOGOSŁAWIENSTWEM
PRYMICYJNYM

Ks. Krzysztof Bardski
Ks. Jacek Dunin-Borkowski
Ks. Tomasz Gill
Ks. Krzysztof Gonet
Ks. Andrzej Kapaon
Ks. Robert Kwatek
Ks. Ireneusz Pasiak

Prymicja 7 kapłanów, 1987 r.

szawa
1987 r.

wiernych parafii,
których wyszliśmy,

158/87. 2000.

1960 Ks. A. Boniecki

1963 Ks. J. Żyźniewski

1972 Ks. W. Kądziela, B. Liniewski

1973 Ks. A. Bosowski

1974 Ks. Z. Szczypek

1984 Ks. A. Kwaśnik, L. Pliszka,
Z. Kordasz (zm. 15 VIII 1984r.)

1986 Ks. J. Piłat, W. Pancewicz

1987 Ks. K. Gonet, K. Bardski, R. Kwatek,
T. Gill, A. Kapaon, I. Pasiak,
J. Dunin-Borkowski

1989 Ks. R. Szewczyk
S. Szczepaniak

1998 Ks. K. Hermanowicz SAC

2002 Ks. S. Hermanowicz

Prymicje odprawiali także księża nie pochodzący z naszej parafii: ks. A. Serkowski, A. Tokarski, J. Maj, J. Siedlecki, H. Bartuszek i inni.

L
1923 — 1973

W pokornym dziękczynieniu Bogu miłosiernemu i Matce Chrystusa naszego Zbawiciela za łaskę pięćdziesięcioletniej służby kapłańskiej w wiernej łączności ze Świętym Rzymsko-Katolickim Kościołem.

ks. Roman Długołęcki
ks. Henryk Kalczyński
ks. Zbigniew Kamiński
ks. Adam Kustos
ks. Stefan Piotrowski
ks. Wincenty Steimaski

Miłość Boga Ojca, łaska
Pana naszego Jezusa Chrystusa i
dar jedności w Duchu Świętym
niech będą z nami wszystkimi.

21 styczeń — 4 luty 1973 r.

4 II 1973 50-lecie kapłaństwa
ks. proboszcza S. Piotrowskiego.

Jubileusze kapłańskie i zakonne

1977 50-lecie ks. J. Więckowskiego.

WDZIĘCZNY BOGU
ZA 50 LAT KAPŁAŃSTWA

KS. JAN WIĘCKOWSKI

Wilno — Warszawa
1927 — 1977

„Będę błogosławił Pana p
stkie czasy, chwala Jego n
dzie zawsze na ustach mo

1992 25-lecie ks. proboszcza J. Hassa.

Wdzięczny Bogu za 25 lat
uczestnictwa
w kapłaństwie Chrystusowym

Ks. JÓZEF HASS

Warszawa
Raszyn
4 czerwca 1967
Karczew

Warszawa
par. św. Michała
4 czerwca 1992

Wydawnictwo Księży Marianów 067/01014

1996
25-lecie ks. W. Jabłońskiego
- wikariusza i rezydenta
w latach 1977- 97, kapelana
siostr FMM 1997-2004.

2002
50-lecie ks. I. Jędryszka
- wikariusza w latach 1957- 67.

2006
50-lecie życia zakonnego s. Heleny FMM,
od ponad 40 lat naszej zakrystianki.

2004
50-lecie ks. seniora
H. Koperskiego.

1996

Jubileusze kapłaństwa

**Jubileusz 25-lecia pracy w parafii ks. proboszcza J. Hassa
i 25-lecia kapłaństwa ks. W. Jabłońskiego, z udziałem
ks. bpa W. Miziołka**

**Jubileusz 40-lecia ks. prałata J. Hassa
i kapłanów wyświęconych w 1967 r.,
z udziałem ks. abpa K. Nycza.**

4 VI 2007

Uroczystości kombatanckie

27 września 1986 r.
Poświęcenie odnowionego
epitafium ku czci poległych
w latach 1939-45.
(na fot. ks. J. Hass, H. Bartuszek,
o. A. Kasznica OP)

Epitafium poległych
członków
Konfederacji Narodu.

2007

Co roku 27 września, w rocznicę kapitulacji
powstańczego Mokotowa, jest odprawiana
Msza św. w intencji poległych i zmarłych
żołnierzy pułku AK „Basztą” i innych
walczących na Mokotowie oddziałów.

Muzyka

Ok. 1965

W połowie lat 60-tych powstał zespół muzyczny GAUDEACI, który początkowo w składzie dwóch gitarzystów, towarzyszył liturgiom Mszy św. dla młodzieży.
Na fot. zespół z ks. J. Sikorskim.

Nasi parafianie W. Kądziela i Z. Jasnota napisali w latach 60-tych wiele piosenek religijnych chętnie śpiewanych przez młodzież.

Już w latach 30-tych ub. w. w parafii istniał chór prowadzony przez A. Puzio, który cieszył się uznaniem i występował w kościołach Warszawy.

1986

W latach 70- i 80-tych działał chór młodzieżowy pod dyr. W. Jelenia, który odnosił sukcesy na Festiwalach Sacrosong. Na fot. powyżej chór podczas spotkania z Janem Pawłem II.

2004

Koncerty „Poznańskich Słowików” odbyły się w latach 2003, 2004 i 2007.

W ostatnich latach

**21 września 1986 r.
Objęcie funkcji proboszcza
przez ks. Józefa Hassa.**

**29 września 1997 r.
Poświęcenie nowej plebanii.**

W ostatnich latach

2003

Poświęcenie kaplicy
Miłosierdzia Bożego.

2005

Poświęcenie nowych dzwonów.

Nowa Droga Krzyżowa
w górnym kościele (2002).
(autorzy: W. Myjak i A Sośnierz)

2005

Dzwonnicy przywrócono
wygląd z lat 20-tych XX w.

Ks. Karol Bliziński
I proboszcz 1917-1937
+ 1 IV 1937 r.

Ks. Jan Szmigielski
proboszcz 1937 - 1947,
+ 17 X 1947 r.

Ks. Wincenty Martusiewicz, + 12 III 1969 r.

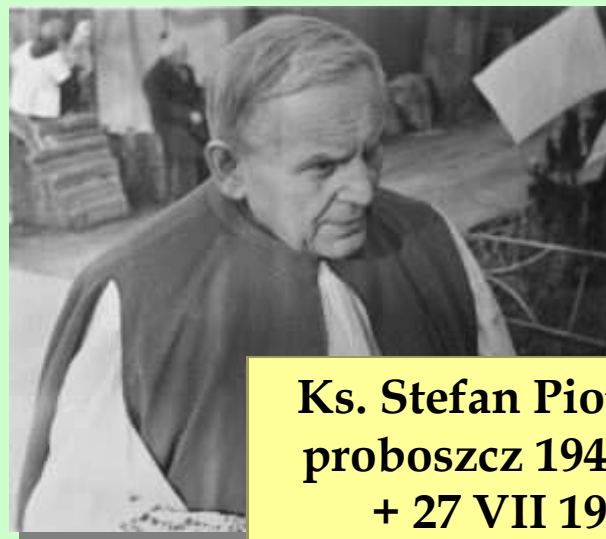
Ks. Jan Więckowski, w par. 1948 - 1979, + 5 X 1981

Ks. Józef Zdunek, w par. 1957 - 1975, + 31 I 1982 r.

Ks. Andrzej Serkowski
wikariusz 1975 - 1984
+ 15 VII 1984 r.

Ostatnie pożegnania

Ks. Stefan Piotrowski
proboszcz 1947 - 1984
+ 27 VII 1990 r.

Ks. Jerzy Chowańczak
wikariusz 1960 - 1984
proboszcz 1984 - 1986
+ 17 V 1995 r.

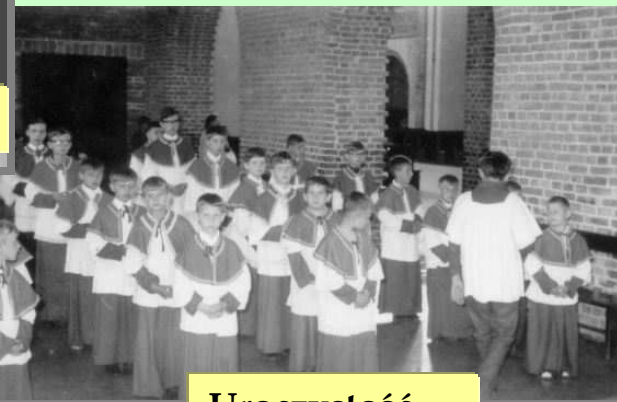
Varia

Ks. F. Foks z grupą
I-komunijną, 1959.

Ks. J. Sikorski

Uroczystość
ministrancka,
1970.

S. Hanna
i s. Bogna USJK.

Jasełka, 1966.

S. Augustyna USJK.

Procesja, 1960.

*„Idźcie i nauczajcie wszystkie narody: udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego”
(Mt 28, 19)*

*W dniu wręczenia
Krzyża Misyjnego*

**Ks. Bogdan
Liniewski**

Warszawa
12. 09. 1976 r.
Wybrzeże Kości Słoniowej

Pamiętka wręczenia Krzyża Misyjnego naszemu
parafianinowi ks. B. Liniewskiemu, 1976.

Varia

Pożegnanie ks. J. Chowańczaka, 1986.
Księża (od lewej): H. Bartuszek, L. Pliszka, J. Hass
J. Chowańczak, W. Jabłoński, W. Wronka, S. Grabowski

Rekolekcje ks. K. Orzechowskiego
dla „Odnowy w Duchu Św.”, 1987.

Uroczystość pogrzebowa ks.
inf. S. Piotrowskiego, 1990.

Abp B. Dąbrowski dokonuje
poświęcenia tablicy upamiętniającej
ks. infułata S. Piotrowskiego, 1992.

Śluby wieczyste sióstr FMM, 1991.

Fotografia z 1930 r.

Bł. Ks. Edward Detkens – męczennik z Mokotowa

14 października 1885 r. we wsi Mokotów pod Warszawą urodził się Edward Detkens. Chrzest odbył się 8 listopada tegoż roku w kościele Św. Aleksandra, parafialnym dla Mokotowa. Chrztu udzielił ks. Bolesław Bartłomiejewski – kapelan kościoła Narodzenia NMP w Mokotowie.

Do seminarium duchownego wstąpił w 1903 r. W listopadzie 1908 r. z rąk abpa Warszawskiego W. Chościak - Popiela otrzymał w katedrze warszawskiej święcenia kapłańskie.

Był wychowawcą młodzieży akademickiej, prefektem szkół, rektorem kościoła akademickiego Św. Anny, inicjatorem słynnych w okresie okupacji niemieckiej Grobów Wielkosobotnich w kościele Św. Anny.

Na terenie naszej parafii znalazł się jeszcze raz w kwietniu 1940 r. – tym razem w więzieniu na ul. Rakowieckiej.

Później więziony w obozach koncentracyjnych Sachsenhausen i Dachau gdzie też został zamordowany przez Niemców 19 VIII 1942 r.

Beatyfikowany przez Jana Pawła II w gronie 108 męczenników II wojny światowej, wyniesionych na ołtarze 13 czerwca 1999 r. w Warszawie.

Wydarzenia na terenie parafii

15 II 1931

**Poświęcenie szpitala Sióstr Elżbietanek.
(w środku kard. A. Kakowski)**

20 VI 1938

Procesja z relikwiami św. Andrzeja Boboli zmierza do Domu OO. Jezuitów na Rakowieckiej.

1154

Urodził się w Warszawie w kancelarii parafii św. Michała dnia drugiego
grudnia bieżącego dwudziestego pierwszego roku o godzinie
dwunastej. Zmarł: Eustachy Kucharski i Jadwiga Gilińska, małże-
stwo, piętnastoletni, w Warszawie zamieszkał i świadczący, że dnia o godzinie
osiemnastej w Warszawie przy ulicy Łankwieskiej pod numerem osiem-
nastym zmarł Adam Zawisza, kierownik szkoły, lat sześć-
dziesięć, urodzony w Przemyśle, syn Tomasz i Marii z Ło-
dziejów; - pochowany został w kościele św. Marii z Łankwieskich. Po pochowa-
niu się o śmierci zawisły, zaś ten odczytany przez nas i świadków
pochówany został.

Eustachy Kucharski *Jadwiga Gilińska*
Adam Zawisza

Marsz. E. Rydz-Śmigły zmarł pod przybranym nazwiskiem Adama Zawiszy. Akt zgonu znajduje się w Księdze Zgonów z 1941 r.

Powstanie warszawskie na terenie parafii

**Barykada na ul. Puławskiej,
w pobliżu kościoła.**

**Kolejka po wodę w fabryce
na ul. Raławickiej.**

Kilka faktów z czasu powstania:

2 VIII 1944 . Masakra w Domu OO. Jezuitów. Niemcy bestialsko mordują superiora o. Kosibowicza oraz wiele osób duchownych i świeckich.

27-29 VIII 1944. Ostrzał i bombardowanie działającego szpitala Sióstr Elżbietanek. We wrześniu 1944 r. ginie podczas bombardowania wikariusz parafii ks. Stanisław Piłatowicz. Drugi wikariusz ks. T. Kozłowski także umiera podczas powstania.

28 IX 1944, w dzień po kapitulacji Mokotowa, Niemcy mordują 119 powstańców, którzy wyszli z kanałów przy ul. Dworkowej.

Kardynał August Hlond

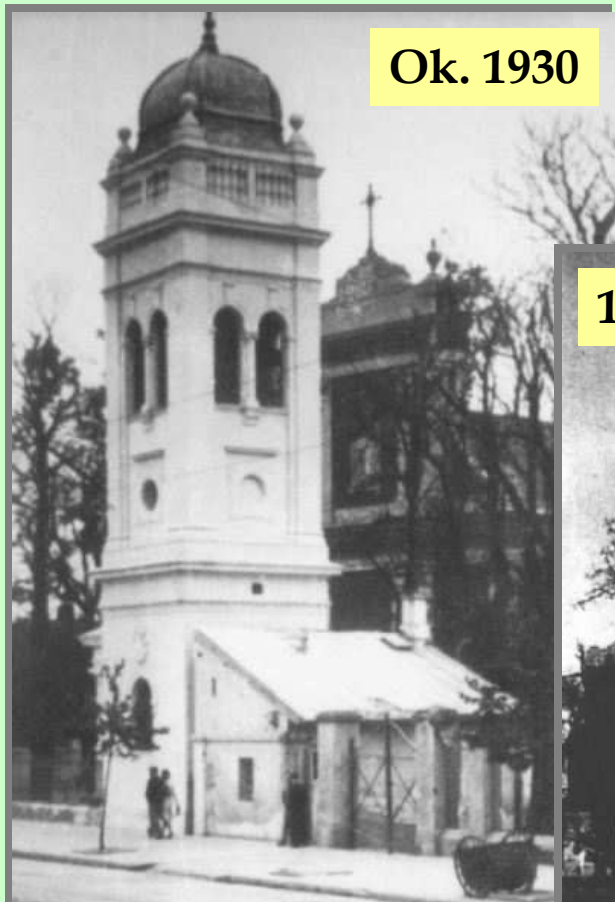
Kard. A. Hlond po powrocie z wojennej tułaczki i internowania oraz mianowaniu go arcybiskupem warszawskim, z powodu zniszczenia siedziby arcybiskupiej przy Miodowej, zamieszkał na terenie naszej parafii, w domu przy ul. Narbutta, użyczonym mu przez ks. Jezuitów (rys. poniżej).

Zm. 22 X 1948 r. w Szpitalu Sióstr Elżbietanek. Poprzedniego dnia z naszego kościoła wyszła pod przewodnictwem bpa Choromańskiego procesja z Wiatykiem.

Ciało Zmarłego wystawione w kaplicy Szpitala Sióstr Elżbietanek.

Kościół dawniej i dziś

Ok. 1930

Kościół Narodzenia NMP był pierwszym kościołem na Mokotowie.

1948

2006

Kościół św. Michała jest pierwszą świątynią zbudowaną w Warszawie, po II wojnie, od fundamentów. Przez długie lata służył także wiernym sąsiednich parafii, gdzie istniały tylko niewielkie kaplice. Dopiero po 1980 r. możliwe było wybudowanie nowych kościołów parafialnych na Mokotowie.

Parafia dawniej i dziś

W latach 30-tych na terenie parafii funkcjonowały kaplice:
 Niepokalanego Poczęcia w Królikarni,
 MB Królowej Misji ss. Franciszkanek MM,
 Najśw. Serca Jezusowego
 w szpitalu ss. Elżbietanek,
 U ss. Niepokalanek (Kazimierzowska),
 U ss. Urszulanek (Łowicka),
 W Domu Pisarzy oo. Jezuitów (Rakowiecka).

Znaczna część terenu parafii
 Św. Michała przeszła do parafii:
 Św. Szczepana (1949)
 Św. Kazimierza (1950)
 Św. Andrzeja Boboli (1953)
 Maryi Matki Kościoła (1982)
 Matki Bożej Anielskiej (1983).

Obecnie na terenie parafii funkcjonują kaplice:
 MB Królowej Misji ss. Franciszkanek MM,
 Św. Józefa oo. Karmelitów Bosych,
 Św. Rodziny (w szpitalu położniczym przy ul. Madalińskiego).

Księża rektorzy
kościół Narodzenia NMP

Ks. St. Ulanecki 1856-1863
Ks. L. Kaczorowski 1863-1867
Ks. A. Łepkowski 1867-1868
Ks. B. Bartłomiejczyk 1868-1892
Ks. F. Kaczyński 1893-1914
Ks. K. Bliziński 1914-1917

Nasi kapłani

Księża proboszczowie parafii Św. Michała

Ks. kan. K. Bliziński 1917-1937

Ks. prałat J. Szmigielski 1937-1947

Ks. infułat S. Piotrowski 1947-1984

Od 1952 r. Wikariusz Generalny
Archidiecezji Warszawskiej. Jeden
z najbliższych współpracowników
ks. Prymasa Stefana Wyszyńskiego.

Ks. prałat J. Chowańczak 1984-1986

W latach 1986-1995 Ojciec Duchowny
Warszawskiego Seminarium Duchownego.

Ks. prałat J. Hass od września 1986

W latach 1992-2007 dziekan dekanatu
mokotowskiego, od 1995 kanonik
Kapituły Metropolitalnej.

Księża pracujący do 1939 r.
(wykaz niepełny)

Ks. Wasiak
Ks. Baranowski
Ks. J. Jankowski
Ks. J. Rozbiewski
Ks. F. Widyński
Ks. J. Iwanczewski
Ks. J. Szczepański
Ks. W. Śliwiński
Ks. K. Nielepkowicz
Ks. A. Rutkowski
Ks. J. Januszko
Ks. W. Konkowski
Ks. J. Netczuk
Ks. R. Kozłowski

Księża wikariusze, rezydenci i inni
pracujący w parafii po 1939 r.

Ks. S. Piłatowicz (1938 - 1944)
Ks. T. Kozłowski (? - 1944)
Ks. S. Arndt
Ks. E. Wojda (1941 - 1949)
Ks. H. Klizner (1945 - 1957)
Ks. W. Domański (1948 - 1952)
Ks. M. Suwała (? - 1986)
Ks. F. Foks (1947 - 1960)
Ks. J. Więckowski (1948 - 1979)
Ks. W. Martusiewicz (? - 1969)
Ks. F. Paluk (1957 - 1964)
Ks. J. Zdunek (1957 -1975)
Ks. I. Jędrzysek (1957 - 1967)
Ks. J. Chowańczak (1960 - 1984)
Ks. J. Zembrzusi (1961 - 1970)
Ks. S. Księżopolski (1962 - 1977)
Ks. J. Sikorski (1964 - 1979)
Ks. B. Dąbrowski (1967 - 1982)

Ks. J. Hass (1971 - 1986)
Ks. J. Świerżewski (1971 - 1974)
Ks. K. Orzechowski
Ks. A. Serkowski (1975 - 1984)
Ks. S. Pyzel (1971 - 1981)
Ks. M. Kiliszek (1976 - 1982)
Ks. W. Jabłoński (1977 - 1997),
do 2004 kapelan sióstr FMM
Ks. J. Mężynski (1979 - 1984)
Ks. A. Tokarski (1980 - 1985)
Ks. K. Zoch-Chrabołowski (1981 - 1982)
Ks. T. Balewski (1984 - 1985)
Ks. H. Bartuszek (1985 - 1990)
Ks. W. Wronka (1985 - 1987)
Ks. S. Grabowski (1985 - 1987)
Ks. S. Golba (1987 - 1990)
Ks. T. Mazurkiewicz (1987 - 1989)
Ks. K. Kosk (1989 - 1990)
Ks. J. Ujma (1990 -2004)
Ks. K. Grzejszczyk (1990 - 1998)
Ks. R. Borkowski (1990 - 1992)
Ks. Z. Szczypek, kapelan szpitala
położniczego

Nasi kapłani

Ks. G. Jankowski (1992 - 1995)
Ks. D. Boguszewski (1994 - 1995)
Ks. J. Studziński (1995 - 1996)
Ks. H. Koperski (1994 - zm. 2008)
Ks. A. Kamiński (1996 - 2004)
Ks. Z. Suchecki (1997 - 1999)
Ks. D. Kosk (1998 - 1999)
Ks. K. Różak (1999 - 2003)
Ks. J. Siuchta (1999 - 2002)
Ks. W. Gnidziński (2001 - 2006),
kapelan szpitala ss. elżbietanek
Ks. T. Zaperty (2002 - 2004)
Ks. R. Stasiak (2003 - 2004)
Ks. J. Marzyński (2004 - 2005)
Ks. P. Walendzik (2004 - 2005)
Ks. J. Miętus (2005 - 2006)
Ks. R. Rasiński (2005 - 2007)
Ks. A. Ostrowski (2006 - 2008)
Ks. B. Zalewski (2006 - 2007)
Ks. D. Miros (2007 - 2008)
Ks. T. Kądzik (2007 - 2008)

Grupa Modlitewna Odnowy w Duchu Świętym „Źródło”

Grupa ŹRÓDŁO powstała w 1984 r. po letnich Rekolekcjach Ewangelizacyjnych, które odbyły się w Nadliwiu pod opieką ks. Jerzego Chowańczaka, dla osób z parafii, zwłaszcza skupionych w Przymierzu Rodzin. Grupa działa w ramach Federacji Grup Odnowy w Duchu Świętym „Wieczernik” przy Centrum Formacyjnym w Magdalence. W 1993 r., podczas weekendu formacyjnego w Ołtarzewie, Grupa przyjęła nazwę „Źródło”.

Droga Wzwyż

Wspólnota osób starszych powstała w 1974 r. z inicjatywy i przy duchowym wsparciu ks. Jana Sikorskiego i p. Zofii Radziwiłł. Wspólnota stawia sobie cztery główne cele i zadania: własne uświęcenie, pomoc Kościołowi, przyjaźń wzajemna, pomoc drugiemu człowiekowi, apostołstwo.

Wspólnoty i grupy

Biblioteka

Istnieje od lat 30-tych XX w. Po II wojnie odrodziła się już w 1948 r. gromadząc księgozbiór z różnych darów. Obecnie posiada księgozbiór liczący ok. 6000 vol.

Żywy Różaniec

Wspólnota Żywego Różańca istnieje w parafii od dawien dawna. Dziś tworzą ją trzy Róże różańcowe po 20 osób, z których każda odmawia codziennie przynajmniej jedną tajemnicę różańca powierzoną do rozważania na cały miesiąc.

Akcja Katolicka

Z inicjatywy ks. proboszcza J. Hassa we wrześniu 1995 r. powstał Parafialny Oddział AK. Rejestracja nastąpiła 12 IV 1996 r., a 1 III 1997 r. stosowny dekret wydał ks. kard J. Glemp. Asystentem kościelnym Oddziału jest ksiądz proboszcz.

Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski im. Św. Michała Archaniola

Stowarzyszenie powstało z inicjatywy sióstr FMM w 1987 r. Obejmuje rodziny wychowujące dzieci niepełnosprawne, zwłaszcza intelektualnie. Celem stowarzyszenia jest formacja rodziców do katolickiego przeżywania trudnego rodzicielstwa oraz stymulowanie działań na rzecz rozwijania osobowości dzieci opartej na prawdach wiary i miłości chrześcijańskiej.

Wspólnoty i grupy

Ruch Światło - Życie

Wspólnota sięga korzeniami do Ruchu oazowego zapoczątkowanego przez Sługę Bożego ks. Franciszka Blachnickiego w latach 50-tych XX w. Wyrasta ona z potrzeby odnowy Kościoła według nauczania Soboru Watykańskiego II i gromadzi ludzi każdego wieku i powołania wychowując dojrzałych chrześcijan.

TPKUL

Towarzystwo Przyjaciół Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego zostało założone w 1922 r. przez o. Jacka Woronieckiego jako organizacja mająca na celu materialne utrzymanie KUL-u oraz szerzenie idei katolickich szkół wyższych. Towarzystwo prowadzi działalność informacyjną i kulturalną oraz kwestuje na rzecz KUL-u. Oddział parafialny istnieje od 1972 r.

Sesja i wystawy

Przygotowania do wystawy.

W związku z 90-leciem parafii, 22 września 2007 r. odbyła się sesja, podczas której prelekcje wygłosili: ks. prałat Józef Hass, ks. prałat Wiesław Kądziera, Elżbieta Olejnik - w imieniu s. Bogny Okrzanowskiej USJK, Andrzej J. Szymański.

Otwarta została wystawa prezentująca na 12 planszach dzieje parafii.

Otwarto także wystawę „Szkice biblijne” M. Hiszpańskiej-Neumann.

Główna uroczystość jubileuszowa

Główna uroczystość jubileuszowa 90-lecia parafii odbyła się 18 XI 2007 r.

Mszę św. koncelebrowaną pod przewodnictwem ks. abpa K. Nycza sprawowali: ks. prałat J. Hass – proboszcz, ks. prałat J. Sikorski – były wikariusz, ks. prałat W. Kądziała oraz byli księża wikariusze, księża pochodzący z parafii i księża dekanatu mokotowskiego. Na zakończenie ks. abp wręczył nagrody laureatom konkursu plastycznego dla dzieci „Jak wyobrażam sobie Św. Michała Archanioła” (fot. obok).

Mokotowskie kapliczki, figury....

Figura Pana Jezusa na
terenie szpitala sióstr
Elżbietanek

Puławska 107e
(figura z 1849 r.)

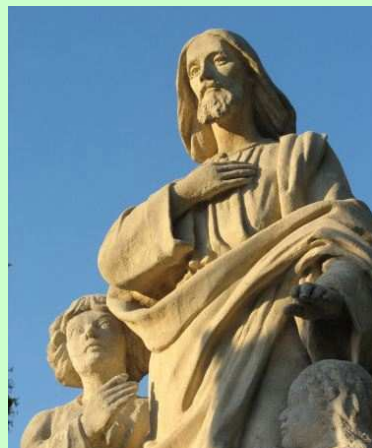

Figura Pana Jezusa z dziećmi
z 1899 r. (przed kościołem)

Ursynowska 40

W ogrodzie klasztornym
sióstr Franciszkanek MM

Ursynowska

Kazimierzowska 49

Narbutta r. Sandomierskiej
(poza terenem parafii)

KONIEC